

Ik mag zijn

Authentiek leerkrachtgedrag - Hoe kan ik reageren?

Doel

Begeleiding van (hoog)begaafde kinderen kun je planmatig vormgeven. Je kiest dan bewust momenten om bepaalde thema's te bespreken, of om bepaalde activiteiten uit te voeren. Er zijn echter ook veel momenten waarop je als leerkracht (passend) moet reageren op een situatie in het 'hier en nu'. Bijvoorbeeld op een kritische opmerking van het kind, een moeilijke vraag of een dilemma dat jou ook persoonlijk raakt. Juist op deze onverwachte momenten reageer je intuïtief en soms denk je achteraf: had dat ook anders gekund? Authenticiteit is een belangrijke voorwaarde voor de relatie met een (hoog)begaafd kind. Je wilt daarbij ook professioneel blijven handelen. Daarom is de doelstelling van deze download om de leerkracht handvatten te geven voor een directe, authentieke reactie op (een vraag of opmerking van) het kind - ook als je het even niet had zien aankomen.

Tijd

Hier-en-nu

Doelgroep

Alle leeftijden

Casus, toelichting + handvatten

Stel je voor : Een kind stelt een vraag over een onderwerp waar je niets van weet.

Het is niet erg als je iets niet weet. Sterker nog: de kans is vrij groot dat het je regelmatig overkomt dat het kind zich bezighoudt met iets waar jij weinig kennis van hebt of de details niet van kent. Geen probleem. Je hoeft dit niet te verbergen met een reactie als "Nou .. eum ... volgens mij is het zo dat ..." of te vermijden "Daar hebben we het nu niet over". Passende reacties zouden kunnen zijn:

- Ik weet er eigenlijk te weinig van. Hoe zou je jouw vraag kunnen beantwoorden? Laat je mij weten wat je erover hebt gevonden?
- Dat weet ik ook niet precies. Interessant om over na te denken. Wat zouden de mogelijkheden kunnen zijn?
- Goh, wat een interessant vraag. Ik heb eerlijk gezegd geen idee. Vertel eens, hoe kwam je daar zo op?

Stel je voor : Een kind stelt een vraag over een moeilijke persoonlijke situatie of merkt op dat je niet goed in je vel zit.

Het kind zal - door zijn fijngevoeligheid - sferen en emoties snel aanvoelen. Dus ook als je niet lekker in je vel zit of als zaken anders lopen dan je had gehoopt. Het kan ook zijn dat het kind dit bespreekbaar wil maken. Lastig, omdat je misschien denkt dat je persoonlijke zaken 'weg moet houden' bij het kind. Als je echter ontkent of 'wegwuift', door bijvoorbeeld te zeggen "nee hoor, er is niet aan de hand" zal het kind dit kunnen opvatten als 'niet eerlijk' of 'onbetrouwbaar'. Je straalt namelijk het ene uit, en zegt het tegenovergestelde. Dit staat een goede relatie met het kind in de weg. Passende reacties zouden kunnen zijn:

- Ik ben inderdaad wel snel boos vandaag, dat heb je goed gemerkt. Dat komt omdat ik erg moe. Ik ga er op letten, want ik vind dat zelf ook geen goede reden om zo te reageren.
- Het klopt inderdaad dat ik niet zo lekker in mijn vel zit. Daarom reageer ik boos op jou, terwijl het niets met jou te maken heeft. Dat is niet de bedoeling. Ik ga er op letten.

Stel je voor: Een kind ervaart een heftige emotie en/of je signaleert dat er iets is.

Het kind toont een heftige emotie. Soms weet je wat de aanleiding is, soms kan de emotie je ook totaal overvallen - je zag het niet aankomen. Een logische reactie zou kunnen zijn dat je het kind wilt troosten, door bijvoorbeeld te zeggen: "ach, het valt wel mee", "doe maar eens even rustig", of "het komt allemaal goed". Hoewel het vriendelijk klinkt, ga je voorbij aan het gevoel van het kind en de intensiteit die het ervaart. Het is vaak prettig om de emotie 1) te benoemen, 2) te erkennen, 3) en het verlangen te verwoorden (Faber & Maxlish, 2014), voordat je eventueel naar een oplossing zoekt. Passende reacties zouden kunnen zijn:

- Ik zie aan je dat je veel last hebt van de drukte in de klas. Dat lijkt me heel vervelend voor je. Het zou fijn zijn als je er niet door gestoord wordt. Wil je ergens anders zitten of lukt het nog om je te concentreren?
- Je kijkt zo sip. Ik heb gevoel dat je zit te piekeren over het vooral in de pauze. Klopt dat? Ik wil graag begrijpen hoe het voor jou voelt. Kun je vertellen hoe jij de situatie ervaart?
- Ik zie dat je niet kan doen wat je graag wilt en dat je daar gefrustreerd van raakt. Klopt het wat ik denk? Ik zou graag willen dat je gemotiveerd bent voor je werk. Wat kunnen we anders doen?

Stel je voor: Je bent als leerkracht afgeleid, of zit met je gedachten ergens anders.

Het kind wil jouw aanwezigheid en zal opmerken als jij met je gedachten ergens anders bent. Hoewel je neiging misschien is om net te doen of je wel luistert, kom je verder door jouw afwezigheid toe te geven, en vervolgens wel echt te luisteren. Of om aan te geven wanneer je wel echt beschikbaar bent voor het kind (op momenten dat het echt even niet kan of lukt).

- Je hebt door dat ik niet echt goed luister hè? Het klopt ook, ik heb iets anders aan mijn hoofd. Nu luister ik wel. Vertel je het nog eens?
- Je hebt door dat ik niet echt goed luister hè? Het klopt ook, ik heb iets anders aan mijn hoofd. Het lukt mij daarom nu niet om echt goed te horen wat je zegt. Zullen we het vanmiddag nog een keer proberen om dit te bespreken? Dan heb ik echt tijd en aandacht voor jouw verhaal.

Faber, A. & Mazlish, E. (2014). *How2Talk2Kids: effectief communiceren met kinderen*. Aalsmeer